

LAIVYNO VADAI NUTRAUKĖ "PUEBLO" BYLA

GAMOS APSAUGA IR JURBARKO NAFTOS VALYMO ĮMONĖS GRĖSMĖ

Apie Jurbarko planuojamą naftos valymo įmonę Lietuvos yra skleidžiamas patikinimas, kad nereikia jos bijoti, kad ji nieko neužtersianti, nes busių įrengti toki įtaisai, kurie visiškai apsaugosiu nuo betkokių užteršimų. Tačiau didelio pasitikėjimo tais pažadais nėra. Viena — reikia labai brangių ir labai rūpestingai prižiūrimų įtaisų nuolat valyti milžiniškiems Nemuno vandens kiekiams, kurie bus kasdien sunaudojami naftos valymo eigoje. Klausimas, ar tikrai Jurbarkas gaus tokius tobulus valymo įtaisus. Antra — jei ir gaus, tai kaip jais bus naudojama, kaip tas valymas bus prižiūrimas. Čia abejojimus kelia ir nepasitikėjimą kursto ir toki pranešimai, kaip, pavyzdžiui gamtos apsaugos komiteto inspektoriaus L. Juknevičiaus balandžio 15 dienos Tiesoj, kur sako:

"Klaipėdos naftos bazės šilutės filialas įsikūręs miesto pakraštyje, ant melioracijos griovio kranto. Čia pat stovi naftos produktų cisternos, mėtosi krūvos tepaluotų statinių, o aplink, kelių hektarų plote, juoduoja prilaiesty degalų klanai, jais persisunkusios žemės lopai. Kalkurios cisternos nesandarios, ir per jų kranus bei siūles į gruntą skverbiasi degalai. Čia dar daug metų nežels žolė. Bazė neturi nutekamų vandens valymo įrengimų, ir visa tai, kas nesušigeria į gruntą, patenka į melioracinį kanalą, o per Šyšą į Kuršių marios".

"Ne geresnė padėtis ir kitame bazės filiale — Pagėgiuose. Už gamtos apsaugos įstatymo ir žuvų apsaugos nuostatų pažeidimą šilutės ir Pagėgių filialų viršininką Ivaną Tribušiną Gamtos apsaugos komitetas nubaudė administracine bauda. Tačiau kaltininkų yra ir daugiau", — sako inspektoriaus Juknevičiaus, ir šiuo atveju gana drąsiai rodo pirštą į patį Klaipėdos naftos bazės viršininką V. Kozlovą, ir net į Naftos tiekimo valdybą, kurios nei nubauti nei sudrausti lietuviškasis gamtos apsaugos komitetas nepasieks...

Tai toki dalykai "sunkiasi" tik iš menkio, iš žibalo-benzino cisternų šilutė, Pagėgiuose. Galima įsivaizduoti, kas gresia, jeigu koki nors Kozlovai ar Tribušinai tik vieną dieną šitaip neprižiūrės būsimosios Jurbarko įmonės, kurioj kasdien bus perpilama kone 40 tūkstančių tonų naftos... Jeigu nepajėgia (ar nepaiso) apsisaugoti nuo teršimo šilutė, tai kas gali tikėti pasižadėjimams dėl Jurbarko? (E)

Indonezija malšina papuanus

JAKARTA. — Indonezijos valdžia paskelbė, kad 500 parašutinių buvo numesti iš lėktuvų Naujoje Ginėjoje, kur puslankiniai papuasai kelia riaušes prieš valdžią.

Naujoji Ginėja priklausė Olandijai ir po Indonezijos įsi-steigimo. Jungtinės Tautos pavedė tą salą valdyti Indonezijai, su sąlyga, kad ši praveistų plebiscitą ir atsiiklaustų gyventojų, ar jie nori laikytis su Indonezija, ar nori būti nepriklausomi. Balsavimas turi įvykti rugpjūčio mėnesį. Kartu padidėjo agitacija tarp vietinių gyventojų už nepriklausomybę.

Naujoje Ginėjoje yra 728,000 gyventojų. Susisiekimai tarp atskirų kaimų, vietovių yra sunkus, gyventojai beraščiai. Todėl "plebiscitas", kaip Indonezijos valdžia pranešė Jungtinių Tautoms, bus kitokia tvarka, negu įprasta. Bus apklausiėti gen-

IŠ VISO PASAULIO

ANKARA. — Turkijoje streikuoja darbininkai, dirbą Amerikos kariuomenės bazėse: virėjai, šoferiai, valytojai, uosto darbininkai, — apie 2,200 asmenų. Bazių krautuose jau pradeda trūkti prekių. Darbininkai reikalauja balso samdant ar atleidžiant darbininkus. Turkai amerikiečių tarnyboje daug daugiau uždirba už kitus, tačiau jie nori dar daugiau — nori pasakyti bazės vadams, kiek ir kur atleisti turkų. Amerikos ambasada sako, kad reikalavimai yra nepagrįsti, darbininkai kišasi į kariuomenės reikalus, nurodydami, kur ir kada sumažinti kariuomenės jėgas.

WASHINGTONAS. — Prezidentas Nixonas priėmė Australijos pakvietimą vizituoti tą kraštą, kuris, premjero Gortono žodžiais, duoda 8,000 kareivių Vietnamo gynybai nuo komunizmo. Premjeras Washingtone turėjo kelis pasitarimus su prezidentu ir jo kabineto nariais.

PARYŽIUS. — Laikiniai einąs Prancūzijos prezidento pareigas Alain Poyer buvo pasiūlytas kandidatu į prezidentus. Jį pasiūlė socialistų radikalų grupė, nors Poyer yra žinomas konservatorių, centro partijos žmogus. Socialistai galvoja, kad Poyer bus didžiausias konkurentas degolininkų kandidatui Pompidou.

NEW DELHI. — Indijos premjerė Gandhi atskirai turėjo pasikalbėjimus su sovietų Kozgynin ir Amerikos delegatu George Romney. Jiedu atvyko į Indijos prezidento Husaino laidotuves.

NEW YORKAS. — Maištaujantieji Brooklyno studentai negrai ir portarikiečiai akmenimis puolė gaisrininkus, atvykusius gesinti padegtu universiteto pastatų. Policijai padėjo ir kai kurie nuosaikesni studentai.

Išvyko Europon

Pavergtųjų Europos Tautų Seimo generalinio komiteto nariai bei kairieji kiti pareigūnai gegužės pradžioje išvyko į Europą dalyvauti ten rengiamuose PET Seimo posėdžiuose. Gen. komiteto nariai taip pat lankysis įvairiose Europos sostinėse susipažinti su tenyškiais politiniais nusiteikimais, liečiančiais Rytų Europos padėtį. Išvykusiųjų tarpe yra ir LLK pirmininkas V. Sidzikauskas. (E)

čių vadai aštuoniuose srityse. Jų atsakymų suma bus laikoma gyventojų "laisvos valios" pareiškimu.

Amerikoje labai išsiplėtus lėktuvų susisiekimui, bilietų užsakymas ir vietų rezervacijos atliekamos per specialius kompiuteriais aprūpintus centrus. Vienos lėktuvų bendrovės tarnautojos, su moderniomis priemonėmis per dieną aprūpina 400,000 keleivių. Į jį centra suviena 850 agentų ir 38 aerodromų žinios. Bilietus čia galima gauti labai greitai.

Milovanas Džilas apie komunizmą

VIENA. — Buvęs komunistinės Jugoslavijos viceprezidentas Milovanas Džilas Austrijoje pasakė kalbą, kurioje įrodinėjo, kad sovietams nepavyks sustabdyti komunizmo reformų Rytų Europoje, nes pas pačius sovietus vyksta įvairių reformų šalininkų judėjimas ir kyla įvairių heresijų.

Džilas nurodė, kad trys įvykiai, nors nepanašūs savo turiniu, tačiau visi trys siekė daugiau liberalizmo ir demokratinio formų, yra panašūs savo tikslais. Tai buvo: Jugoslavijos pasipriešinimas Maskvai prieš 21 metus, Vengrijos sukilimas 1956 metais ir Čekoslovakijos reformų judėjimas 1968 metais.

Komunistinė ideologija, — kalbėjo Džilas, — nepasiteisino praktikoje. Jai nepavyko praktiškai įrodyti, kad komunizmas yra mokslinė teorija, kuris galima įgyvendinti. Tai jau yra visiškai aišku ir pačiose komunistinėse šalyse, kur komunizmas netinkamas jau viešai diskutuojamas, — pareiškė Džilas, kuris Austrijoje pristatė savo knygos "Netobula visuomenė" vertimą į vokiečių kalbą.

Sovietai išsirenka filmus propagandai

MASKVA. — Sovietų Sąjungos, kurioje cenzūra veikia visose gyvenimo srityse stipriai, negu kur kitur pasaulyje, žurnalas "Sovietskaja Kultūra" kritikuoja Ameriką, kad ji neleidžianti visų Amerikoje gamintų filmų rodyti Sovietų Sąjungoje.

Sovietams rūpi parodyti savo žmonėms tokius filmus, kur Amerikos gyvenimas ir žmonės parodomi tamsiausiomis spalvomis. Sovietų propagandos specialistai išsirenko iš tokių filmų "The Incident", kur rodomi du chuliganai New Yorko požeminiame traukinelyje. Jie čia terorizuoja viso vagono žmones. "The Chase" irgi patinka sovietų kultūrininkams, nes čia rodomas smurtas Amerikos miestuose. Pagaliau sovietai nori gauti "Seven Days in May", kur parodomas Amerikos generolų bandymas paimti Amerikos valdžią. Valstybės departamentas nesutiko, kad tie filmai būtų vežami į Sovietų Sąjungą. Dėl to dabar ir skundžiasi sovietų žurnalas.

Pasirodė Kennedžio štabo raportas

WASHINGTONAS. — Senatorjaus Edwardo Kennedžio pakviesti du mokslininkai jau pasakė kalbą, kurioje įrodinėjo, kad gynybos raketų nereikalingumą, nepraktiškumą ir net kenksmingumą. Tie du mokslininkai dr. Jerome Wiesner ir Abram Chayes įrodinėja, kad gynybos raketos nepadidina Amerikos saugumo, nedirbs taip, kaip tikimasi, sugadins ginklų lygybės balansą ir privers sovietus dar daugiau ginkluotis. Daugumas tų įrodymų jau girdėti iš kitų kritikų.

Gynybos departamento mokslininkas dr. Foster spaudos konferencijoje tuos įrodinėjimus paneigė ir atmetė. Tame Kennedžio štabo raporte esą "trys puslapių" klaidų. Raportas nenušviečia žvalgybos turimų duomenų, perdeda technologinius sunkumus ir problemas, duoda spėjimų ir prielaidų, kurios neparemtos faktais, spėja, kad gynybos raketos nebus tinkamai išbandytos ir klaidingai spėja, kad sovietų ar kinų grėsmė Amerikai būtų visiškai netikėta. Atrodo, kad su to raporto pasirodymu, debatai dėl gynybos raketų dar pagyvės.

Demilitarizuotoje zonoje, amerikiečių pranešimu, pasirodęs naujas komunistų pulkas iš Šiaurės Vietnamo.

VĒLIAUSIOS ŽINIOS

Gynybos departamentas praneša, kad prie Virginijos krantų buvo pastebėtas sovietų šnipinėjimo laivas, gaudas radijo žinias iš karinių bazių radijo stočių. Laivas buvęs trys mylios nuo kranto.

Šiaurės Vietnamo delegacijos narys Paryžiaus taikos derinyse pakartojo, kad Amerika turi greitai išvežti savo kariuomenę iš Vietnamo, tik tada galima bus kalbėti apie taiką.

Pietų Vietname sudužo didysis Chinook helikopteris. Žuvo du amerikiečiai ir 34 vietnamiečiai. Vienas amerikietis ir 35 vietnamiečiai buvo sužeisti. Amerika Vietname neteko jau 2,598 helikopterius.

New Yorko atstovas kongrese McCarthy tvirtina, kad Pentagonas rengiasi vežti per visą Ameriką apie 1,100 vagonų nuodingų II-jo pasaulinio karo dujų, kurios bus sumestos į Atlanto vandenyną. Jis ragina šį sumanymą sustabdyti, kol paaiškės, kaip tos dujos paveiks vandenyno gyvius.

New Yorko vakar iškilmingai buvo pasitiktas naujas britų keleivinis laivas "Queen Elizabeth II". Jis pirmą kartą perlaukė Atlantą.

Lebano kariuomenė susišaudė su arabų partizanų grupėmis, atvykusiomis iš Sirijos. Ke li arabai žuvo.

Buvęs prezidentas Trumanas apžiūri marinių garbės sargybą Key West, Floridoje, kur jis atostogauja.

KAPITONAS BUCHER NETEISIAMAS, BET JO KARJERAI PADARYTA ŽALA

WASHINGTONAS. — Kaip jau buvo pranešta, JAV laivyno vadovybė atsisakė traukti teisimo atsakomybėn "Pueblo" laivo kapitoną Bucherį ir jo leitenantą Murphy. Specialus tardymo komitetas, po 80 dienų apklausinėjimų rekomendavo nubauti kapitoną už laivo atidavimą komunistams, o leitenantą — už slaptų dokumentų nesunaikinimą. Turėjo būti baudžiamas ir vienas admiralas bei jo štabo nariai už nepakankamą apsaugą laivui, kuris pateko Korėjos komunistams su slaptais aparatais ir dokumentais.

Stiprios jėgos rusų-kinų pasieny

TOKIJO. — Japonijos ir Rytų Europos žvalgybos žiniomis, prie Sovietų Sąjungos ir Kinijos pasienio yra sutrauktos stiprios kariuomenės jėgos. Ypatin-gai sustiprintas pasienis Mandžurijoje.

Kinijos jėgoms pasienyje vadovauja Chen Hsi Lien, paskutiniame komunistų kongrese išrinktas į politbiūrą. Kinai pašalino iš svarbesnių vietų visus mongolus ir paskyrė kinus. Vie-nintelė mongolė yra moteris, likusi revoliuciniame komitete ir priimta į Kinijos partijos centro komitetą.

Kinijoj rodomas filmas "Naujųjų carų nusikaltimai prieš Kiniją" rodo labai gerai ginkluotą ir aprūpintą sovietų kariuomenę prie Kinijos sienos, sovietų karo laivus pasienio upėse, helikopterius ir modernius tankus.

Pasaulis laukia de Gaulle knygu

PARYŽIUS. — Buvęs Prancūzijos prezidentas de Gaulle jau gauna pasiūlymų iš įvairių kraštų knygų leidyklų, kurios norėtų išleisti jo atsiminimus. Kad jis juos rašys, niekas neabejoja, jam išvažiuojant iš prezidento rūmų, tarnai sukrovė iš-tisas dėžes jo rankraščių, įvairių užrašų ir dokumentų.

De Gaulle atsiminimų keli tomai jau išėjo. Jie apima laikotarpį iki Prancūzijos išvadavimo iš nacių. Pasauliui būtų įdomu patirti, kaip de Gaulle kovojo prieš savo generolus Alžiro karo metu, kaip vystėsi jo santykiai su Britanija, Sovietų Sąjunga ir Izraeliu.

Europos Taryba įspėjo Graikiją

LONDONAS. — Europos Tarybos ministerių komitetas įspėjo Graikijos vyriausybę, kad ji turi daryti pakeitimų valdžioje, arba jai gresia pašalinimas iš tarybos. Po trijų valandų debatai tarybos nariai nutarė, kad Graikijoje yra lauzomi žmogaus teisių principai. Tik du nariai: Graikija pati ir Kipro sala balsavo prieš šią rezoliuciją. Prancūzija, Šveicarija ir Turkija susilaikė nuo balsavimo.

Tarybos komitetas Strasburge svarstys skundus apie Graikijos režimo politinius kalinius ir jų sąlygas. Skunduose teigiama, kad kaliniai kankinami.

Kapitonas Bucheris, buvęs "Pueblo" laivo kapitonas, pasiskirtas į jūros karininkų mokyklą Kalifornijoje. Jis šiuo paskyrimu esąs patenkintas.

Laivyno vadovybės nutarimą bylą nutraukti su pasitenkinimu sutiko kapitonas Bucheris ir jo laivo įgula. Jis pareiškė, dabar lauksis naujo paskyrimo.

Laivyno vadovybės sprendimas spaudos buvo sutiktas irgi palankiai, tačiau ne vienas klausia, kodėl visas tardymas ir jo rezultatai nebuvo paskelbti visuomenei. Vadovybė aiškina, kad tardyme buvo daug slaptų žinių, kurių skelbti negalima. Laivynas žadėjo pasimokyti iš "Pueblo" incidento ir ateityje žiūrėti, kad slapti dokumentai nebūtų laikomi tokiamėnkaikiu ginkluotame laive, kaip "Pueblo". Bus įrengti dokumentams sunaikinti geresni aparatai. Bus pasistengta įrengti žvalgybos laivus taip, kad juos pavojaus atveju būtų galima greičiau nuskandinti.

Laivyno sluoksniuose ši istorija sukėlė nemažai nepasitenkinimo. Laivyno tradicija reikalauja, kad kapitonas neatiduotų priešiui savo laivo. Šį kartą kapitonas ne tik nenusiskandino su savo laivu, kaip priimta, bet atidavė laivą priešiui be jokios kovos. Tardymo teisme paaiškėjo daug laivyno netobulumų. Admiralai ir jų garbė buvo paliesta. Manoma, kad dėl to kapitonas Bucheris jau niekad nebegaus kito laivo komandos. Jis, greičiausiai, bus paskirtas kokios nors nereikšmingoms administracinėms pareigoms. Kapitono Bucherio karjera iš "Pueblo" istorija žymiai pakenks.

Iš kitos pusės, kapitonas galės uždirbti nemažus pinigus iš knygų ir filmų. Hollywoodo bendrovės jau siūlė jam dideles sumas už atsiminimus iš Korėjos nelaisvės dienų.

"Pueblo" laivo byla laikoma baigta, tačiau dėmė Amerikos karo laivynui pasiliko. Vadovybė nenorėjo bausti kapitono, nenorėdama dar daugiau savo paslapčių išskelti į šviesą visuomenės akims.

Pilsene pagerbė amerikiečius

PILSENAS. — Čekoslovakijoje apie 5,000 žmonių šventė Pilseną 24 metų sukaktį nuo tos dienos, kai amerikiečių 22-tros armijos tankai įžengė į Pilseną ir išvadavo jį iš vokiečių okupacijos. Čekoslovakijos valdžia draudė šią šventę minėti, įsakydama sujungti vainiko padėjimo ceremonijas su paminėjimu ir kitų sąjungininkų žuvusių: anglų, rusų, prancūzų ir kitų. Bet Husako įsakymo žmonės nepaklausė.

Seši sunkvežimiai kareivių ir policininkų vaikė susirinkusią prie amerikiečių paminklo miestą. Pilseno universiteto studentai dainavo nepriklausomybės laikų dainas. Policijos atvežtus vandens patrankos pagaliau studentus išvaikė.

VIENI METAI BE STASIO BAKANO

Rašo P. P. DARGIS, SLA prezidentas

Senesniems mūsų lietuviškos spaudos skaitytojams yra gerai žinomas Stasio Bakano vardas, nes jis daugiau negu per 50 metų plačiai rašydavo korespondencijas iš Pittsburgho ir šiaip straipsnius, ypač darbo unių ir visuomeninio gyvenimo klausimais. Ne visada jis po straipsniais pasirašydavo savo pavardę, tačiau mes jį atpažindavome, kai jis pasirašydavo "Reporterio", "Korespondento", "Veliuoniškio" ar kitais slapyvardžiais.

Stasys Bakanas buvo gimęs birželio 3 dieną, 1890 metais, mažamečio Jono ir Elzbietos Bakanų šeimoje. Gimimo vieta — 7 šeimų Adomaitiškių kaimas, Veliuonos valsčiuje. Nors iki Veliuonos nuotolis buvo tik 11 varstų, bet dėl blogų kelių ir didžiulių miškų — būdavo nelengva susisiekti su pačiu Veliuonos miesteliu. Anot Stasio, toje apylinkėje, Veliuonoje tik ir buvo viningintelė mokykla ir dar dėl varginio gyvenimo namuose, jokios mokyklos jis negalėjęs lankyti, o tenkinosi savo namų "Vargo mokykla". Tik atgavęs lietuvišką spaudą ir viešai pasirodžius Lietuvoje laikraščiams ir knygoms, Bakanas iš jų daugiausia išmoko skaityti ir rašyti. Būdamas 17 metų jaunuoju jau pradėjo rašyti žinutes į "Rygos Naujienas" ir į "Lietuvos Ūkininką".

Kaip jau minėjau, Bakano gyvenimas buvo ne lengvas. Šeima buvo didelė, o žemės vos 3 hektarai ir todėl vos jam sulaukus 12-kos metų amžiaus prisiejo eiti uždarbiauti. Pirmiausia prie Raudonės dvaro miškų sodinti, vėliau prie matininkų šmaikštukų nešioti, na, o uždarbiui gaudavo 10 arba 15 iki 20 kapelių. Kiek paugėjus, jis jau dirbo prie dvaro meistro budinkus statant. Čia uždarbis jau siekdavo pusę rublio į dieną. Gi, žiemos metu Stasys eidavo miškų kirsi, o vasaros metu "triopus" — sielius Nemunu plukdyti į Prūsus. Pakyrėjo Stasiui "iki gyvo kaulo" toks vargingas gyvenimas ir, sulaukęs 21 metų amžiaus, jis 1911 metais apleidžia tėviškę ir atvyksta Amerikon į Pittsburgho apylinkę esantį mažą miestelį Bridgeville, Pa., kur gyvena jo tėvo brolis, dėdė Antanas Bakanas. Šioji apylinkė atsižymi didžiulėmis minkštųjų anglų kasyklomis. Todėl nestebėtina, kad ir Stasys Bakanas, savo karjerą Amerikoje, pradėjo kaip angliakasy. Čia jau buvo gana daug lietuvių, dirbančių anglų kasyklose. Jų tarpe siautė girtuo-

klystė su visomis savo negražiomis pasekmėmis — muštynėmis, bylinėjimais ir kitais, lietuviui nepriderančiais ir garbės nedarančiais elgesiais. Iš čia gyvenančių lietuvių laikraščius mažai kas skaitė, o lietuviškų organizacijų visai nebuvo... Tai čia tame užmirštame kampelyje, Bridgeville, Pa., ir prasideda Stasio Bakano visuomeninė ir organizacinė veikla. Bet apie tai pakalbėsime vėliau...

Siek tiek apsipažinęs su aplinka, Stasys Bakanas pradeda rašinėti žinutes į laikraščius: į "Lietuvą", vėliau į Naujienas, "Tėvynę" ir "Keleivį". Dirbdamas kasyklose, Stasys, svajodavo apie susiradimą geresnio darbo ir apie lankymą kokios nors mokyklos. Po didelio vargo ir pastangų jam pasisekė 1918 metais gauti darbą prie geležinkelio už "fajermoną" — pečkuri. Nors darbas prie geležinkelio buvo geras, bet visa bėda buvo ta, kad darbas nepastovus. Darbams sumažėjus, visada atleidiama jaunesni darbininkai. Tais atleidimo laikotarpiais prisieodavo pabūti be jokio darbo. Tačiau 1925 metais Stasys gaus gerą ir pastovų darbą didžiulėje Pensilvanijos valstijos ligoninėje power plant kaip stationary Engineer, Mayview, Pa., netoli Bridgeville miestelio. Vieni tie darbai, iš kurių S. Bakanas pelnė duoną kasdieninę, buvo unijiniai. Taigi Stasys nuo pat atvykimo priklausė unijom. Pirmiausia angliakasių unijai, būdamas aktyviu nariu, dirbant apie geležinkelio, jis priklausė geležinkelių unijai, na, o paskutiniajame darbe priklausė vadinamajai International Union of Operating Engineers, kuri yra dalimi Amerikos Darbo Federacijos.

Turiu čia pastebėti, jog kai buvo organizuojami plieno darbininkai ir tvėrėsi CIC, tai Bakanas į tą darbą buvo giliai įsijungęs. Dažnai jis Tėvynėje, Keleivyje ir Naujienose aprašydavo plieno darbininkų susirinkimus, jų veiklą, visada ragindamas darbininkus stoti į uniją.

Reikia pasakyti, kad Bakano visuomeninė darbuotė tiek draugijose tiek unijose ar rašyme laikraščiams buvo galima atlikti tik liuoslaikiškai. Dažniausiai dirbdavo naktimis. Taigi norint dalyvauti parengimuose, veikloje, dažnai reikėdavo pasiliuosuoti iš darbo negaunant atlyginimo, tačiau to Stasys nepaisė. Jis ėjo ir dirbo visur, kur tik reikėjo prisidėti prie lietuviškų darbų.

STASYS BAKANAS

Nors trumpai noriu čia priminti Stasio Bakano visuomeninę ir organizacinę veiklą lietuvių tarpe.

Pirmiausia Stasio pastangomis įsikūrė Eridgeville miestelyje Susivienijimo Lietuvių Amerikoje 90 kuopa, kuriai jis per visą savo amžių vadovavo ir iki savo mirties ją tvarkė. Jo pastangomis daugiausia kuopa ir išsilaikė per virš 50 metų, nes jis pats, paskutiniaisiais metais, atkandavo senesnius narius jų namuose ir taip jų mokesčius surinkdavo. Stasys Bakanas buvo tikras organizatorius, pilna to žodžio prasme. Jis ne tik suorganizavo ir įkūrė eilę SLA kuopų Vakariniame Pensilvanijoje, bet taip pat daugiausia yra prisidėjęs organizuojant SLA 3-čią apskritį — Pittsburghe. Jis įkūrė ir priklausė daugeliui lietuvių organizacijų.

Įvedus "Naujienose" Pittsburgho Skyrių, Stasys bent trečdajį to skyriaus užpildydavo įvairiausiomis žiniomis. Jis buvo gabus korespondentas bei įvairių rašinių autorius. Jis ypatingai vaizdžiai aprašydavo darbininkų ir unių reikalus.

Mane su Stasiu Bakanu rišo ne tik giminystės ryšiai (mat, jis buvo mane žmonos patėvis), bet ir bendri lietuviški reikalai.

Stasio Bakano jau nėra mūsų tarpe. Jis mirė prieš vienerius metus, tai yra 1968 metais, gegužės mėnesio 17 dieną... Pasigenda Stasio Bakano jo šeimynė, jo brolių vaikučiai Lietuvoje, podukros — Gertruda ir Martha, draugai, laikraščių (Tėvynės, Keleivio, Naujienų) skaitytojai, SLA nariai ir SLA seimū dalyviai... Stasys Bakanas nematys savo gimtojo krašto, jo numylėtos Veliuonos, tačiau jo darbai ir pastangos atgauti Lietuvai laisvę ir nepriklausomybę nebus pamiršta... Taip, Stasys Bakanas iškelavo amžinybėn. Mes, gyvieji, sekdami jo pavyzdžiu, privalom ir toliau dirbti savo tautiečių ir visos tautos labui.

Ištekis ramybėje, mielas Stasy, mes tavęs niekad, o niekad nepamiršime.

ty ir Alto centriniame direktoriariate buvo. Jis taip pat kurį laiką ir Alto centriniame direktorium. Pittsburghe įsikūrus Lietuvių Radijo klubui, jis jam keletą metų pirmininkavo, o man vėliau paėmus Lietuvių Radijo programoms vadovauti, jis visada buvo pasirengęs savo patarimais ir darbu prisidėti. Na, o organizuojant antrąjį skridimą į Lietuvą, Stasys Bakanas pirmininkavo Pittsburgho skyriaus komitetui, kuris rūpinosi to skridimo finansavimą paremti.

Mane su Stasiu Bakanu rišo ne tik giminystės ryšiai (mat, jis buvo mane žmonos patėvis), bet ir bendri lietuviški reikalai.

Stasio Bakano jau nėra mūsų tarpe. Jis mirė prieš vienerius metus, tai yra 1968 metais, gegužės mėnesio 17 dieną... Pasigenda Stasio Bakano jo šeimynė, jo brolių vaikučiai Lietuvoje, podukros — Gertruda ir Martha, draugai, laikraščių (Tėvynės, Keleivio, Naujienų) skaitytojai, SLA nariai ir SLA seimū dalyviai... Stasys Bakanas nematys savo gimtojo krašto, jo numylėtos Veliuonos, tačiau jo darbai ir pastangos atgauti Lietuvai laisvę ir nepriklausomybę nebus pamiršta... Taip, Stasys Bakanas iškelavo amžinybėn. Mes, gyvieji, sekdami jo pavyzdžiu, privalom ir toliau dirbti savo tautiečių ir visos tautos labui.

Ištekis ramybėje, mielas Stasy, mes tavęs niekad, o niekad nepamiršime.

DETROIT, MICH.

Antano Škėmos Akademija - Spektaklis

Šeštadienį, gegužės mėn. 10 d. 8 v. v. Detroito Lietuvių Namuose įvyks Antano Škėmos (1911—1961) akademija-spektaklis.

Jonas Kiznis, buvęs artimas Škėmos bičiulis, atvyksta iš New Yorko su paskaita apie rašytoją ir jo kūrybą.

Justas Pusdešris, ilgametis Detroito režisierius, stato vieno veiksmo dramą "Sventoji Inga", kurioje vaidina Rimas Korsakas, Justas Pusdešris, Marijonas Sajauskas, Nijolė Šlapelytė.

Dalia Juknevičiūtė, baigusi Goodman teatro mokyklą Chicagoje, vaidinusi amerikiečių scenoje ir režisavusi bei vaidinusi pas lietuvius Chicagoje ir New Yorke, režisuoja "Živilės" legendos trečią paveikslą. Vaidina: Karolis Balyš, Birutė Marčiukaiytė, Vytautas Ogilvis, Algirdas Pesys, Vincas Žebertavičius.

Danutė Jankienė, Pirmojo Teatro Festivalio geriausia aktorė, skaitys iš "Čeestos", o Vytautas Ogilvis iš "Baltosios Drobulės".

Pastatymų dailininkas Vytautas Ogilvis, apšvietimas ir garso efektai Algio Flečkaičio. Režisierių asistentė Danutė Jankienė. S. S.

Aidučių koncertas Detroito

Praeitą šeštadienį Lietuvių Namuose SLA200-tosios kuopos ir Jūrų šaulių šventurio kuopos pastangomis surengtas Aidučių ansamblio koncertas.

Dirigentė Alice Stephens. Solistės: Viktorija Grigelaitytė, Leonilija Nakutytė, Jūratė Jakševičiūtė, Donna Prūsaitė, Liucija Buivydytė. Choras 14 mergaičių: Danguolė Kaunaitė, Alė Vasaitytė, Gražina Grybaitė, Le-

onilija Nakutytė, Jūratė Juozevičiūtė, Jūratė Jakševičiūtė, Donna Prūsaitė, Nijolė Pračkailaitė, Liucija Buivydytė, Viktorija Grigelaitytė, Gražina Bičiūnaitė, Virginija Bobinaitė, Živilė Numgaudaitė, Vaigailė Kavaliūnaitė. Akompanistė — Geraldine Niwanski.

Programa susidėjo iš harmonizuotų liaudies dainų, individualių kompozitorių choro kūrybių, operų ištraukų ir šlagerių. Toks programos margumas būdingas amerikiečių chorams kaip kad Fred Waring ir kt. Alice Stephens tad eina jau daug ko nukeliautu keliu.

Aidutės parodė gerą technišką muzikinį išsilavinimą ir susidainavimą. Taip pat parodė, jog daug gali padaryti liaudies dainose kaip kad Pasvarstyk antele. Bet geriausias jos buvo šlageriuose, kur kaip tik talentas ir išsilavinimas nereikalingi.

Peršasi palyginimas su New Yorko latvių jaunimo ansambliu Daina. Anas ansamblis savo jėgas tiksliai išnaudoja latvių liaudies dainose ir pasiekia muzikinių laimėjimų. Mūsų Aidutės savo stiprybės nesupranta ir neįgyvendina.

Iš solisčių išsiskyrė Viktorija Grigelaitytė ir Leonilija Nakutytė. Didžiausia naujiena nemačiusiems Danos operos buvo chorinė ištrauka Už jūrų, už kalnų, kuri praskambėjo labai melodingai.

Salė buvo apytuštė. Tas pats šimtas su ketvirčiu buvo šį kartą kaip prieš pora savaitių Bubulio ir Dundulio vaidinime ar dar prieš tris savaites Antrame Kaimė. Skirtingi vis dalykai, o publika ta pati. Žodžiu, susipratę patriotai. O publikos, kuri mėgtų teatrą, muziką, vokalą ir pagal skonį skirtytųsi — tokios čia Detroito nėra. Gal dabar Lietuvių Namuose vykstanti in-

ROCKFORD, ILL.

Motinių pagerbimas

Pereity metų Rockfordo lietuvių minėjo Motinos dieną. Firmiau rengdavo paminėjimus SLA 77 kuopa, dabar tą gražų reikšmingą kultūringą darbą motinėles pagerbti ruošia A. L. B-nės Rockfordo apylinkė. Taip ir šiais metais motinos minėjimas įvyks sekm., gegužės 11 d. Lietuvių klubo salėje 2 val. p. p.

Viskas daroma, kad iškilmingai paminėti pagerbti motinėles, kurių jau Rockforde nemažai iškelavo į amžiną poilsį. Svarbu pranešti, kad yra pakviesti ir prižadėjo atvykti "Grandies" tautinių šokių ansamblis iš Chicagos. Vadovaujant ponai Irenai Smieliauskienėi, išpildys Motinos dienos pri-taikintą montażą, be to, šoks ir dainomis palinksmins ne tik motinėles, bet ir tėvelius ir visus kitus.

Po programos skanūs lietuviški pietūs. Veiks saldumynų bufetis ir šokiai. Visus nuosirdžiai kviečia dalyvauti, visi bendruomenininkai įsijungia į darbą, kad visi sveičiai iš toli ir arti bus priminti lietuviškai.

Kviečia valdyba

- Aš niekada daugiau neisiu namo girtas.
- Oh, žmonos dėka, ir tu jau pamatei šviesą.
- Taip, milijoną žvaigždučių.
- Brangioji, aš esiu per ugnį ir per vandenį dėl tavęs.
- Gerai, tegul būna ugnis. Aš noriu, kad tu būtum karštas, o ne šlapias.
- Mano vaikinai nori žinoti, kur aš bijau kutenimo.
- Ar pasakyti jam?
- Ne. Tegul jis pats suranda.

tensyvi kultūrinių vakarų grandis pajudins Detroitą iš miego? Saulius Šimoliūnas

Kas tik turi gerą skonį,
Viską perka pas Lieponį!

LIETUVIŲ PREKYBOS NAMAI

FURNITURE CENTER, INC.
Marquette Pk., 6211 So. Western, PR 8-5875
Vedėjas J. LIEPONIS
Pirmadieniais ir ketvirtadieniais nuo 9 iki 9:30. Kitom dienom nuo 9 iki 6 val. vak. Sekmadieniais sėdara nuo 12 iki 5.

Nuo 1914 metų

Midland Savings aptarnauja taupymo ir namų paskolų reikalus visos mūsų apylinkės. Dėkojame Jums už mums parodytą pasitikėjimą. Mes norėtume būti Jums naudingi ir ateityje.

Frank Zogas
Frank Zogas, President

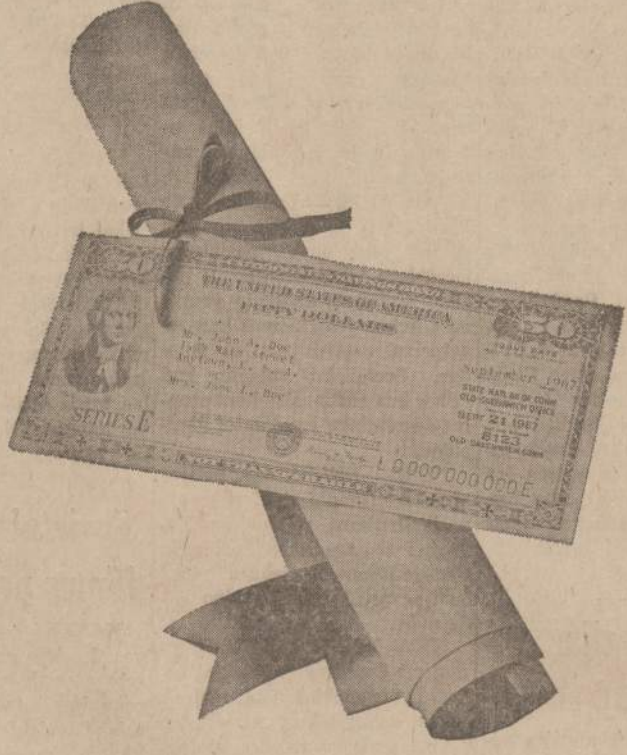
MIDLAND SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION
4040 ARCHER AVENUE
CHICAGO, ILLINOIS 60632
PHONE: 254-4476

4 3/4%
PASSBOOK SAVINGS
Paid and Compounded Semi-Annually

5 1/4%
6-MONTH SAVINGS CERTIFICATES
(Minimum \$10,000)
1-YEAR SAVINGS CERTIFICATES
(Minimum \$5,000)

Trumpi sijonėliai, kaip matosi iš fotografijos, nelabai tinka golfo mėgėjoms. Viena australietė, Sidnėjuje bandydama pasiekti kamuolį, atkreipė ne vieno vyro dėmesį.

Star-spangled sheepskin.

How do you put aside enough money to put a child through college? Like this: join the Payroll Savings Plan where you work or Bond-a-Month Plan where you bank. When graduation day comes, you may not see the stars spangled over the sheepskin, but you'll know they are there. Because the Bonds that grew enough in interest to pay for college also helped your Uncle Sam. Buy Bonds—help your country as you help yourself.

to maturity—and Freedom Shares (sold in combination with E Bonds) pay a full 5%. The extra interest will be added as a bonus at maturity. And now you can buy the Bond/Freedom Share combination any time—no monthly commitment necessary. Get the facts where you work or bank.

NOW—Higher Rates!
Savings Bonds now pay 4.25% when held

U.S. Savings Bonds, new Freedom Shares

The U.S. Government does not pay for this advertisement. It is presented as a public service in cooperation with the Treasury Department and The Advertising Council.

NAUJIENOS
1739 So. Halsted Street Chicago, Ill. 60608

JURGIS JANUSAITIS

MAŽOJI DAINŲ ŠVENTĖ CHICAGOJE

LB Chicagos apygardos lietuviščių mokyklų moksleivių koncertas, įvykęs gegužės mėn. 4 d. 6 val. Jaunimo Centro didžiojoje salėje, praėjo pasigėrėtinais sklandžiais ir gerai. Džiugu pastebėti, kad mokyklos dalyvavusios šiam koncertui, savo programas buvo paruošusios puikiai. Iš koncerto eigos ryškiai išsiskyrė Marquette Parko lietuviščių mokyklų ansamblis su šimtaine dainininkų vadovaujamas nenuilstančio mok. V. Gutausko ir Cicero aukšt. ir pradinės lit. mok. choras, vadovaujamas mokyk. J. Kreivėno, (ši koncerto baigmę apvainikavo, maloniai visus nustebinusi, Juozo Bertulio Kantata "Sugrįžimo giesmė", kur nuostabiai buvo suderinta suaugusių Vyčių choras su mokyklų chorais.

Tad šia proga sugrįžtame į patį koncertą ir pabandykime pasigėrėti kiekvienos mokyklos pastangomis.

Koncerto pradžioje aukšt. lit. mokyklos direkt. J. Masilionis visus pasveikina ir kviečia pasigėrėti mūsų jaunimo pastangomis — meniniais pasirodymais.

Pirmoji pasirodo Roselando lit. mokykla su vaizdeliu "Lietuvo — mano tėvų žemė". Vaizdelis nuotaikingas, patriotinis, mažiesiems suprantamas, nuvedęs į mielos tėviškos laukus, pili, supažindinama su tautos praeitimi. Atliko gerai ir tai nuopelnas mokyk. M. Pėteraitienės.

Po šio vaizdelio scenoje pasirodo jaunučių dainininkų šimtinė iš Marquette Parko lietuviščių mokyklos. Tai tautinio ansamblio šaunūs dainininkai, kuriuos rūpestingai ir iš širdies jau kelinti metai moko dainuoti tas tylusis ir kantorusis mūsų mokyklos mokytojas Vytautas Gutauskas. Choras puikiai paruoštas, sąskambiai lygūs, dainelės parinktos gyvos. Skamba E. Gailevičiaus "Romuvėnų maršas", žodžiai K. Inčūros, "Šėriau, šėriau" liaudies daina, "O tėvyne gintarinė" F. Strolios, žodžiai J. Minelgos, "Ant kalno karklai" liaudies daina, "Pražydo jazminai" partizanų daina, harm. A. Gečo ir čia R. Janulevičiūtė su įsijautimu deklamuoja eilėraštį "Jūs žuvot už laisvę" ir tuo pagerbiamis mūsų partizanų.

Ir savo programą ansambliu baigia muz. Br. Jonušo, žodžiai I. Motiekaitienės maršas "Ramovėnai žengia". Ansamblis, vadov. V. Gutausko įrodė savo pajėgumą ir puikų pasirošimą.

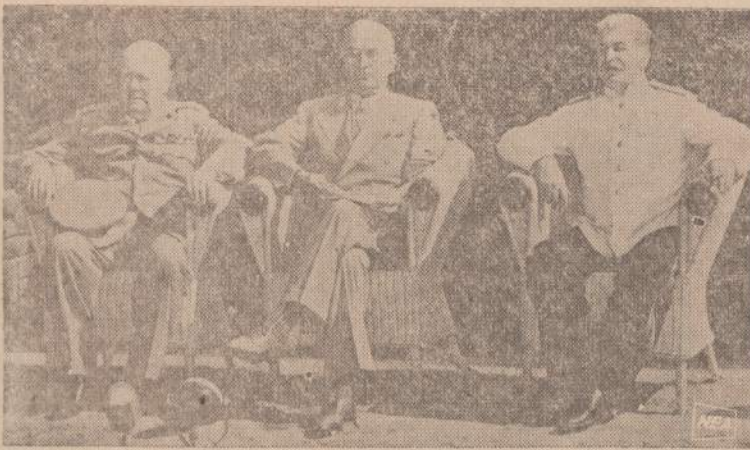
Lemonto Maironio mokyklą atstovavo puiki akordeonistė Rasa Soliūnaitė, 6 kl. mokinė, puikiai valdydama akordeoną, supynė dainų pyne iš lietuvių liaudies dainų, filmo dr. Živago. Vėjavaikiškas vėjas, K. Binkio, eilėraščių padeklamavo Kristina Griniūtė, 8 sk. mokinė.

Brighton Parko lit. mokyklos I ir II skyr. mokiniai, dėl pirmos komunijos, programoje dalyvauti negalėjo, nors buvo pasirošę, mok. J. Bertulio vadovaujami, padainuoti keletą dainų. Šią mokyklą reprezentavo mokyklos ved. S. Jonynienės paruošti vaikučiai, suvaidinę (Vytytės Nemunėlio "Mamyte, ak mamyte" insecnizuota nuotaikinga vaizdelis. Čia vaikučiai žaismingai išsakė ir mąstytojų rūpesčius ir vis jiems metamus už viską kaltinimus, bet jie pasizadėjo visada būti geri savajai mamytei.

Dariaus ir Girėno lit. mokyklos 6 sk. mokinys Rimas Viktoras padeklamavo B. Brazdžionio "Lietuvos vardas", gi pati mokykla uoliai dalyvavo J. Bertulio Kantatoje.

Visus maloniai nustebino Bridgeporto lit. mokyklos kanklininkės supindamos dvi lietuviškų dainelių pynes. Vienoje girdėjome "Tėviškėlė" (Budriūno), "O atsimenu namelį", "Ka, motule, padarei", "Stoviu aš parimus (šiai dainelei žodžius yra parašiusi sol. Vanda Stankienė). Antroje pynėje girdėjome "Supinsiu dainužę", "Pas močiutę aš", "Kanapėlė", "Du broliukai kunigai" ir "Ant kalno karklai". Pynės praskambėjo nuotaikingai, kanklininkės pagirtinos, kad pasirinko šį gražų liaudies instrumentą ir jį puoselėja gi kanklininkė vadovė mok. A. Vaičiūnaitė už gražias pastangas ačiū.

Chicagos aukšt. lit. mokyklą reprezentavo tos mokyklos choras, kurį sudarė berods 15 mergaičių ir 5 berniukai. Choro vadovauja mokyk. J. Mačiulis, J. Naujalio "Jaunimo giesmė", A. Vanagaičio "Laisvės varpas" ir A. Gaubo "Čigo-

Podsdamo konferencijoje buvęs prezidentas Trumanas pirmą kartą, Rooseveltui mirus, susitiko su Churchilliu ir Stalinu. Nors Trumanas yra nedidelio ūgio, ta proga jis su pasitenkinimu pasibėjo, kad jis vis tik aukštesnis už abu sąjungininkų vadus.

nėlis" praskambėjo prideramai gražiai ir iš šio atžalyno galima tikėtis ateičiai gerų choristų ir suaugusių chorams. Gi choristų pasišventimų, šeštadieniais be savo tiesioginių pamokų, dar dalyvauti chore reikia laikyti džiugiu reiškiniu.

Pažįstame ir Ateities Atžalyną. Tai pasišventusios mokytojos P. Gramontienės vadovaujamos mokyklėlės auklėtiniai, daugumoje čia gimusių Amerikos lietuvių ir net sveitintųjų vaikučiai, besidomj lietuviškosios dalykais. Čia parodomama mums visko po truputį. Deklamuoja A. Barono eilėraščių "Mamyte", gaudžia trimitininkų S. Dredzinski, M. Norbul, G. Ramon pučiami trimitai, skamba "Tu mano motinėle" liaudies ir "Pas močiutę augau" J. Bertulio dainos, skamba kanklės ir sušokamas tautinis šokis. Puiku, kad Ateities Atžalynas žada gražią ateitį mūsų jaunimui.

Pirmoji programos dalis baigjama, kaip pradžioje minėjau, Cicero aukšt. ir pradin. lit. mokyklų choru, kuriam vadovauja labai darbštus ir mokyklai pasišventęs mokyk. J. Kreivėnas.

Choras taip pat skaitlingas ir gerai paruoštas. Kai kurios dainos reikalaujančios gero pasiruošimo ir sunkokos, bet choro išpildomos gerai. Choro pianu palydi R. Balutytė, 8 sk. mokinė ir R. Kaunaitė, 8 sk. mokinė. Repertuare beveik dar niekad negirdėtos dainelės. "Pavasario sūpuoklės" — G. Vanagaitės, "Mergaitė" F. Strolios, "Žemaičių daktaro daina" — liaudies melodija, "Tėvų šalelė" — J. Bertulio, "Debesėlis" F. Strolios, "Išleistuvių daina" J. Juozeliūno.

K. STRIKAITIS

Redaktoriui J. Kardeliui mus apleidus

WINNIPEG, Manitoba. — Susisergus J. Kardeliui aš įtemptai ėmiau sekti — skaityti ne tik tai Nepriklausomą Lietuvą, bet stebėjau ir kitą lietuviškąją spaudą ir įdomavausi jos vienkopus bei kitokius atsiliepimus apie ligonį.

Šis laikraštis man rūpėjo, nes aš jį taip pat buvau įdėjęs nemažą dalį savo širdies, darbo ir auko. Dėl to, kad jis buvo lietuviškas ir tuo laiku tik vienintelis visoje Kanadoje. Komunistinio laikraščio aš neskaitau ir bendrai juo nesidomiuoju, nes jį laikau nelietuvišku.

Apie J. Kardelį paskutinį straipsnį, po jo Paramos Fondo

galutinės apyskaitos sudarymo bei paskelbimo, skaičiaus Naujienų Priede nr. 924, kurį parašė p. L. Girinis-Norvaiša, tai man ir sudarė akstiną šiam straipsniui.

Jis savo straipsnyje "Kardeliui nepasakyti žodžiai" rašo: "Žinau, jei kas imtųsi kalbėti ar rašyti apie Joną Kardelį, mažiau su juo tesusipažinęs, tai ne daug tegalėtų pasakyti apie jo čia žemėje paliktąją bridę"...

Apie J. Kardelio "paliktąją čia žemėje bridę", manau gali rašyti daugelis ir jo iš arčiau nepažinę. Neuztenka aprašyti tautai nusipelnusio žmogaus kūno išvaizdą su visomis gerosiomis bei blogiosiomis savybėmis bei žmogaus prigimties teigiamą ar neigiamą dovaną, bet reikia giliau įžvelgti jo darbus kultūrinėje veikloje, kad jis liktų, anot to paties L. Girinio-Norvaišos, išsikišęs "visa galva aukščiau už kitus" ne vien tikta savo ūgiu, bet jo visa 40-ties metų kultūrinė veikla.

Taigi, kas pašvęstas valandą ir prirašys tuos lapus apie J. Kardelį, kad jis būtų atvaizduojamas savo nuveiktų darbų pilnoje to žodžio prasmėje?

Nebus nusikaltimas, jei apie jį rašys visi, kurie jį daugiau ar mažiau pažino, o be to, nieko nebus pagadinta jei atsiras vienas kitas straipsniuokas ir iš tokių, kurie jį iš toliau pažino ir iš toliau sekė jo darbus bei jo kultūrinę veiklą.

Dažnai, žmogui su žmogumi tenka kartu išdirbti po 20-30 net ir daugiau metų, o giliai vieni kitiems lieka nepažįstami ir reikalui atėjus tokiems, vienam apie kitą nebėra kas parašyti. Tam ateina į pagalbą nuveiktų darbų kelias, praieities spauda, užfiksuotų dokumentų faktai, jų pačių rašyti atsiminimai bei paskirų žmonių žodiniai pasakojimai.

J. Kardelį pirmą kartą ne asmeniškai pažinau, bet tik mačiau 1930 Vyt. Didžiojo metais, kada atvykęs iš tolimojo žemaitijos užkampio į Kauną pradėjau dirbti "Tautos Kelio" redakcijoje, kuri tuo metu buvo, Gedimino-Mickevičiaus gatvių kampas, viename dviejų aukštų pastate. Kitoje pusėje Gedimino g-vės, priešais šį pastatą, buvo "Lietuvos žinių" redakcija. J. Kardelį dažnai anksti rytą bei vėlai vakarą tekdavo matyti lingvuojant gatvę į "Lietuvos žinių" redakciją. Pagal jo nematytą ūgį bei pilkšvos spalvos apglamžytą kepalušą, mes jį aiškiai atpažindavome ir nenuleis-

JONAS KARDELIS

davome akių iki pat jam įžen-giant į savo "rūmus".

Kaip žmogus išgelbėjo žydą

Nors tada "Lietuvos žinios" ir nebuvo valdžios glostomos, bet aš jas mėgdavau pasiskaityti, kaip opozicinį laikraštį. Jo nemėgo tautininkai, o taip pat ne labai juo džiaugėsi ir krikščionys demokratai. Kunigija jį vadinavo "balvonų" laikraščiu.

Nors aš tada dar buvau jaunas, bet mano atmintyje neužmirštamai pasiliko "Lietuvos žinios" parašyti du dalykai. Pirmas, tai žinutė, kuri buvo užvardinta: "Žmogus išgelbėjo žydą". Ši žinutė skambėjo apytikriai taip: Nemune maudėsi žydas, kuris pradėjo skęsti ir tai pastebėjęs vienas lietuvis vyrukas jį ištraukė. Dėl tokios žinutės buvo kilęs didelis pasipiktinimas žydiškoje bendruomenėje ir tuo reikalu, tuometinei vyriausybei buvo įteikti atitinkami protestai, kas J. Kardeliui sudarė daug nemalonumo, nes bendroje išvadoje gavosi, kad žydas — ne žmogus, ir tuo buvo grindžiamas visas jų protestas. Kaip šis reikalas baigėsi ir kokios pasekmės, nebeteko girdėti. Manau, kad šį reikalą prisimins ne vienas tuo metu skaitęs "Lietuvos žinias", nes daug juoko buvo sukelta visame krašte. Aš šį nuotykių visą laiką galvojau parašyti dar J. Kardeliui tebesant gyvam, bet vis nerasdavau progos.

Smurtas prieš komunistų demonstraciją

Antras straipsnis buvo parašytas 1929 m. berods: "Smurtas prieš demonstraciją". Manau, kad ne vienas kauniškis prisimins, kada 1929 m. (mėnesio ir dienos nebeapamenu) Šančiuose, saldinių Tilkos fabrike buvo suorganizuota komunistų demonstracija. Staiga iš fabriko su raudonomis vėliavomis, įvairiais plakatais bei komunistiniais šūkais išsiveržė darbininkai, kurie ruošėsi prakalboms.

Tuo metu Kauno IV-tos Šančių policijos nuovados v-ku buvo ats. kpt. Kostas Batūra, tačiau tuo metu jis buvo atostogose. Jo pareigas ėjo mano brolis Br. Strikaitis, kuris kartu studija-

vo teisė Vyt. Didžiojo universitete. (Dabar gyvena Bostone). Skubiai buvo susirišta su policijos departamento referentu Vaclovu Goštautu. Vidaus reikalų ministerio pareigas tada ėjo ats. pulk. Bruno Stencelis. (Tada jis buvo V. R. viceministeriu).

Iš M-jos buvo gautas įsakymas be jokių sąlygų likviduoti demonstracijas, o jų vadovus areštuoti. Areštų metu įvyko mažų susirėmimų, kurių metu buvo sužeista keletas policijos pareigūnų, o taip pat ir iš demonstrantų pusės. Jų organizatoriai buvo sulaukyti, pravestos atitinkamos kvotos ir pristatyti nubaudimui. Į šį reikalą skubiai įsiikišo rusų konsulas, kuriuo tada, berods, jau buvo taps Lietuvos duobkasy Dekanozovas. Protestas buvo gana griežtas, kur komunistinių demonstracijų likviduotojai reikalaujami nubausti. Vyriausybė nenorėdama bloginti diplomatišnių santykių su kom. Rusija, mano brolį Br. Strikaitį nubaudė 6-jiems mėnesiams kalėjimo ir kartu atleido iš tarnybos. Taip buvo įvykdytas rusų protesto reikalavimas. Vėliau Br. Strikaitiui (padavus malonės prašymą) bausmė buvo pakeista sąlyginai, o dar vėliau, visam triukšmui praėjus, buvo priimtas atgal į policijos tarnybą šaikių apskritį, kurio apskr. v-ku buvo atkeltas iš Šiaulių Kostas Kalendra (dabar Toronte). K. Kalendra buvo labai autoritetingas vyras, suprato reikalą ir nukentėjusį protegavo.

Tuo atvilgiu Vidaus Reikalų M-ja nusiplovė rankas, nors demonstracijoms likviduoti parengtas buvo gautas iš jų pačių.

Tai bene ir bus pati pirmoji komunistinė auka prieš Lietuvos okupavimą. Šis visas reikalas "Lietuvos žinios" 1929 metais buvo aprašytas labai įtauriai išsiveržė dviejuose puslapiuose komunistų naujai.

Nežiūrint į menkesnes smulkmėnas, tai mano pati pirmoji pažintis su buvusiu "Lietuvos žinių" laikraščiu. (b. d.)

REMKITE TUOS BIZNIERIUS, KURIE GARSINASI "NAUJIEŠOSE"

HIGH RATES

4.75%

Per annum on regular Savings

5.25%

Per annum on investment bonus

Savings Insured to \$15,000.00

BRIGHTON SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

4071 Archer Ave.,

Chicago, Illinois 60632

Raginkite savo apylinkę augti - taupykite!

Pas mus taupomi jūsų pinigai atlieka du didelius darbus. Pirmas, jie padeda Jums pasiekti asmeniškus jūsų užsimojimus. Antra, jie padeda sukurti geresnę apylinkę bendruomenę ir parūpina fondus namams įsigyti.

Taupykite dabar. Santaupos, padėtos prieš 10 mėnesio dieną, neša nuosimčius nuo mėnesio pirmos.

5 1/4%

MOKAME VIENERIŲ METŲ \$10,000 AR DIDESNIEMS CERTIFIKOTAMS

4 3/4%

TAUPYMO KNYGELIŲ SĄSKAITOMS

UNIVERSAL

SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

1800 So. Halsted St.

Chicago, Ill. 60608

VIENA STIPRIAUSIŲ BENDROVIŲ, TURINTI DIDELES ATSARGAS

Įsteigta 1923 metais

Tel. HA 1-3070

Įstaigos pietuose kiemas automobiliams pastatyti

KNYGA - GERIAUSIA DOVANA

TIEMS, KAS NORI ŠVENTĖMS DUOTI GERŲ DOVANŲ, SIŪLOME PASIRINKTI ŠIAS KNYGAS:

1. Dr. K. Grinius, ATSIMINIMAI IR MINTYS II t., 336 psl. \$5.00
2. Juozas Liūdžiūnas, RAŠTAI, 246 psl. \$3.00
3. M. Žoženko, SATYRINĖS NOVELĖS, 199 psl. \$2.00
4. Liudas Mikšys, IS ISTORIJS OUKANŲ ATEINA LIETUVA, 699 psl. \$12.00
5. Juozas Kapačinskis, SIAUBINGOS DIENOS, 376 psl. \$4.00
6. J. Augustaitis, ANTANAS SMETONA IR JO VEIKLA, 154 psl. \$1.50
7. Prof. V. Biržiška, SENUJŲ LIETUVIŠKŲ KNYGŲ ISTORIJA, du tomai, 207 ir 225 psl. \$2.00 ir \$3.00
8. Marius Katiliškis, ŠVENTADIENIS UŽ MIESTO, 356 psl. \$5.00
9. St. Kairys, LIETUVA BUDO, 416 psl. \$2.00
10. Vl. Mingėla, KUN. ANTANAS MILUKAS, jo gyvenimas ir darbai. \$6.00
11. Adomas P. Jassas, BŪK PALAIMINTAIS! \$3.00
12. Dr. Antanas J. Gussen, DANTYS, 158 psl., minkštais viršeliais \$2.00, kietais \$4.00
13. Juozas Švaistas, PETRAS ŠIRVOKAS, 228 psl. \$2.00
14. Henrikas Radauskas, EILERAŠČIAI, 239 psl. \$5.00
15. Mikas Petrauskas, EGLĖ ŽALČIŲ KARALIENE, \$5.00
16. C. R. Jurgėla, HISTORY OF THE LITHUANIAN NATION, \$10.00
17. Petronėlė Orintaitė, KA LAUMES LEME, 236 psl. \$3.00
18. Kipras Bielinis, TERROR IR VERGIJOS IMPERIJA, 310 psl. \$1.00
19. Dr. J. B. Končius, VYTAUTAS THE GREAT, 211 psl., angliškai \$4.00
20. Pranas Alšėnas, MARTYNAS JANKUS, biografija, 294 psl. \$4.00
21. Stasys Santvaras, AUKOS TAURĖ, lyrika, 152 psl. \$2.50
22. V. D. Sruogienė, LIETUVOS ISTORIJA, 416 psl. \$6.00

Šitas knygas galite įsigyti "Naujienų" ofise arba gauti paštu, atsiuntę nurodytas sumas čekiu arba money orderu, adresu:

"NAUJIEŠOS"

1739 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608

NAUJIENOS

THE LITHUANIAN DAILY NEWS

Published Daily Except Sunday by The Lithuanian News Pub. Co., Inc.
1739 So. Halsted Street, Chicago, Ill. 60608. Telephone HA 1-6100

SECOND - CLASS POSTAGE PAID AT CHICAGO, ILLINOIS

Subscription Rates:
in Chicago \$18.00 per year, \$10.00 per
six months, \$5.50 per 3 months. In
other USA localities \$16.00 per year,
\$8.50 per six months, \$4.50 per
three months; Canada \$18.00 per year;
other countries \$21.00 per year.

10 cents per copy. 10¢ per extra day.

Dienraščio kainos:
Chicagoje ir priemiestuose
metams \$18.00
pusiui metų \$10.00
trims mėnesiams \$5.50
vienam mėnesiui \$2.00

Kitose JAV vietose:
metams \$18.00
pusiui metų \$8.50

NAUJIENŲ ofisas atdaras kasdien, išskyrus sekmadienius, nuo
9 val. ryto iki 5 val. vakaro. Šeštadieniais — iki 12 val.

Kodėl Draugas tyli?

Šiandien geriau informuoti Amerikos lietuviai — katalikai ir nekatalikai, laisvame ir nelaisvame pasaulyje gyvenantieji — žino, kad šių metų pradžioje Chicagoje tris dienas praleidusi lietuvių komunistų delegacija buvo užsukusi į Draugo redakciją. Visi tai žino, išskyrus "laisvojo pasaulio lietuvių dienraščio" Draugo skaitytojus, nes iki šio meto apie šį vizitą marijonų dienraštyje nebuvo jokios žinutės.

Amerikos lietuviai žino, kad ta įvairiausias rūšies "menininkų" delegacija į JAV įvažiavo pagal "kultūrinio pasikeitimo kvotas". Kiekvienam aišku, kad Amerikon atvyko ne pavergtų mūsų tautiečių atstovai, bet okupantui tarnaujantieji bernai. Sovietų policija ir komunistų partijos vadovybė kiekvieną išvažiuojantį atstovą tikrino ir davė jam tikslias informacijas, kur eiti ir kur neiti; su kuo pasimatyti ir su kuo nesimatyti; ką sakyti ir ko nesakyti. Kad kartais kuriam dainininkui ar smuikininkui neateitų mintis pasprukti, priežiūrai buvo paskirtas Vytautas Kazakevičius, sovietų policijos bendradarbis ir "Tiesos" redakcijos narys. Kad kartais ir Kazakevičiui neateitų mintis "išsilieti iš krantų", — visos delegacijos priežiūrai ir vadovybei buvo paskirta Nina Kulikova, sena rusų kompartijos narė ir akylai sovietinės policijos bendradarbis. Jos priežiūrima lietuvių delegacija buvo New Yorke, Bostone, Washingtone, Chicagoje, Los Angeles mieste ir kitur.

Čikagiečiai žino, kad vieną pavakarį trim didelėmis automobiliais šie Maskvos parinkti delegatai buvo nuvežti į Draugą. Vežė juos protarpiais, kad nebūtų atkreiptas bereikalingų žmonių dėmesys, kad neprasidėtų bereikalingos kalbos. Atvežtuosius priėmė aukštoji marijonų vadovybė, Draugo redaktorai, gabiausieji ir katalikiškai labiausiai atsidedę šie žurnalistas. Komunistams bedieviams buvo parodytos visos mašinos, kuriomis spausdinamos katalikiškos knygos. Komunistams parodytos pačios naujausios spausdinimo priemonės, įsigytos Amerikos katalikų sudėtomis aukomis.

Aprašius atsiųstiems delegatams mašinas, dirbtuves ir administracijos įstaigą, svečiai buvo skaniai pavaišinti. Iškelto ir šampano taurės už tokį reikšmingą lietuvių komunistų susitikimą marijonų centre. Plačiai pasikeista įvairiomis mintimis ir padarytos kelios nuo-

KALPAS UOGINIUS KŪRĖJAI - SAVANORIAI

... "Išėjo daug jų — daug jų nebeįėjo...
Ir niekad nebeįėjo, nors jie gyvi mūmyste,
Bet ar dėl to laukuose vėl dunkso nauji kryžiai,
Kad liudiesio būtų palaužta mūsų dvasia"...

P. Babickas

(Tęsinys)

Nepriklausomybės kovose dalyvavo ir moterys — savanorės. Jų buvo apie 120. Moterys ėjo gailėstingųjų seserų, ryšininčių, kontražvalgų pareigas, dalyvavo partizaniniuose žygiuose, darbavosi štalaose. Moterys taipogi parodė daug narsos, sumanumo, darbštumo, ir išvermės tarnyboje. Devynios (9) jų buvo apdovanosotos Vyties Kryžiumi.

traukos. Delegatai išvažiavo, bet iki šio meto Drauge nepasirodė nei viena žinia apie šį reikšmingą vizitą. Ne vien Draugo rėmėjai ir skaitytojai norėtų plačiau patirti apie šį vizitą, bet manome, kad ir platesniems Amerikos lietuvių sluoksniams reikėtų papasakoti apie pirmą tokį susitikimą.

Visi žinome, kad šiandien Drauge dirba aštriausias lietuviškas plunksnas turintieji vyrai. Jie sugebėjo aštriai per dantį patraukti ne tik ilgas metus Drauge dirbusius katalikus, bet visų lietuvių gerbiamą prelatą, bet jie nepajėgė paruošti paprasto pranešimo, kuriame būtų suminėti visų atvažiavusių delegatų vardai ir pavardės, suminėti priėmusių redaktorių vardai ir pavardės ir bent trumpai pasakyta, kas tame susitikime aptarta ir kas pasižadėta ateityje aptarti.

Mes suprantame, kad Draugo vadovybei galėjo būti nepatogu tuojau ruošti pranešimą, nes telegrafo agentūros pranešė, kad tą patį vakarą Pragoje, didžiojoje Vencelavo aikštėje studentas Jan Palackas, protestuodamas prieš sovietų karo jėgų įsiveržimą ir krašto okupaciją susidegino. Visi žinome, kad čekai pateko tokion pačion nelaimėn, kokion yra patekusi ir lietuvių tauta. Čekai bandė išsilaisvinti, bet jiems nepavyko. Būtų buvę nepatogu pranešti, kad jaunas čekas, protestuodamas prieš sovietų prievartą, susidegino, o laisvame pasaulyje gyvenantieji lietuviai marijonai gertų šampaną su tos pačios Maskvos agentais.

Tada Draugas paskelbė apie studentą Palacką, bet nutylėjo apie Vytauto Kazakevičiaus vizitą. Bet nuo tos dienos jau praėjo gana daug laiko, jau buvo galima rasti laiko ir vietos nors trumpam pranešimui. Vertėtų tyli tiktai tuo atveju, jeigu atvažiavusieji atstovai savo vizitu būtų padarę daug žalos marijonams; arba jeigu marijonų vadovybė būtų apibaręs redaktorių už tokį neapgalvotą netaktą, bet tuo tarpu apie marijonų nepasitenkinimą redaktorais frontininkais nieko nesigirdi.

Jeigu tuo vizitu buvo bandyta pradėti "kultūrinis bendradarbiavimas" tarp marijonų ir komunistų, tai vertėtų apie tai pranešti. Jeigu tai būtų padaryta be marijonų vadovybės žinios, tai taip pat bent marijonų rėmėjams vertėtų pasakyti. Juo ilgiau šį komunistų vizitą katalikų dienraštyje gaubs tyla, tuo plačiau sklīs įvairiausi gandai. Pirmą žmonėms rūpėjo patirti, ką Draugo redaktorai susitarė su komunistais, jeigu iš viso jie susitarė, o dabar jau žmonės klausia, kodėl marijonai tyli apie šį komunistų vizitą?

Amerikos spauda buvo visai tikra, kad 1948 metų rinkimuose respublikonų kandidatas Thomas E. Dewey nugalėjo demokratų kandidatą Harry Trumaną. Kai kurie laikraščiai net paruošė antraštes, netaikydami baltų skaitėjų pabaigos. Rinkimus laimėjo Trumanas, kuris matomas fotografijoje su Chicago Tribune numeriu, klaidingai pranešusiu rinkimų rezultatus.

džios priėmė ir įregistravo 5939 savanorių, patį stipriausios organizavo ir davė gerų vyrų pirmiesiems visų ginklų rūšių pulkams, karo žinybos tarnyboms bei apskrčių komendantūroms. Pirmuoju Kauno komendantu buvo energingas, sumanus ir griežtas karininkas J. Mikuckis, savanoris. Jis su komendantūros kariais likvidavo POW. Vendižogalos lenkų "respublika" (Peoviakų) kurstyti 1919 Vendižogaloje, Kauno apskr. "tuteišai" buvo įkūrė savo "respubliką", kurią k-as Mikuckis nujojes su raitelių būriu likvidavo. "Respublikos prezidentui" teko truputį stirnakojo "paragauti" ir to užteko), ir gerokai apvalė Kauną ir apskritį nuo blėdingo Lietuvos interesams elemento.

Narsūs mūsų savanoriai visą eilę kautynių, garbingai savo kraują įrašė į Lietuvos istorijos lapus. Alytus, Šėta, Kėdainiai, Kalkūnai, Radviliškis, Širvintos, Gedraičiai, Jėzinas ir kitos kovavietės, tai vietos, kur savanoriai ginklu sprendė Vasario 16-sios akto likimą. Tik savanorių kraujo kaina, Lietuva tapo tikrai nepriklausoma. Kovos už Lietuvos laisvę, tai aukštinė Lietuvos istorijos knyga.

1919 m. gegužės 11 d. Kaune, Baltosios Gulbės aikštėje, aukštai kariuomenės vadovybei, būriui dvasiškių ir miniai kauliečių dalyvaujančių, šviesaus atminimo arkivyskupas Pranciškus Karevičius, iškilmingai priėmė pirmąją savanorių — karių priesaiką. Tai istorinė proga, J. E. savo prakalboje, be kita ko, pasakė: "...Tėvyne, Teisybė ir Dievas yra su jumis, savanoriai-kariai. Tad būkite drąsūs ir tikėkite, jog nepaisant priešų gausos ir jų

lių kasmet po 200 milijonų dolerių, ir tie nuostoliai nemažėja, o vis didėja.

Nuostoliai dėl piktavališko pastatų žalojimo, langų daužymo, gaisrų padegiojimo per vienerius metus nuo 1967 iki 1968 metų padaugėjo aptykriai 30 nušimčių. Vien tik New Yorko mieste per šiuos mokslu metus langų mokyklose išmušta už \$1,200,000, tai yra visas ketvirtadalis nuostolių, kiek tame mieste vandalizmas bendrai kaštuoja...

Philadelphijoje, ketvirtajame didumu mieste Amerikoje, 1968 metais mokyklų "vandalų" žygdarbiai kaštavo per milijoną dolerių; Washingtono apie \$400,000, Milwaukee \$335,000, ir taip toliau.

Padegimų gaisrai Baltimorėje pernai kaštavo \$1,500,000, po kiek mažiau Pittsburghe, Miamo, Boise, Idaho ir Honolulu.

Mirė teisėjas Quilici

Teisėjas George L. Quilici antradienį mirė restorane, priešpiečius valgydamas. Mirė jis širdies smūgio išiktas. Buvo 72 metų amžiaus. Jis buvo Circuit teismo teisėjas. Quilici gimė ir užaugo Chicagoje, kur baigė De Paul universitetą teisės mokslus. Nepasitenkindamas tuo, jis taip pat kurį laiką studijavo Northwestern universitete ir studijų reikalais vienerius metus praleido Italijoje.

Pirmojo pasaulinio karo metu jis tarnavo Amerikos armijoje. Parašė knygą apie Italijos tautybės advokatus Chicagoje. Priklausė demokratų partijai.

SKAITYTI PATS IR PARAGINK KITAS SKAITYTI
NAUJIENAS

KAZIMIERAS BALTRUKONIS LAIKU UŽGYDYTA ŽAIZDA

3

Barbutė norėdavo išgirsti iš savo vyro ką nors įdomaus apie žmones, pasaulio įvykius, naujienas iš Lietuvos. Tik, deja, jos dideliu nusivylimui, jis buvo ne iš plepiųjų. Jam buvo daug įdomiau klausytis, kaip jo gražuolė tauska. Kada ji gyvai plepėdavo, Rimas ne tiek klausydavosi, kiek slapta savo širdyje gėrėdavosi jos graškiais judesiais, žiburiuojančiomis akimis, besidraiknčiais tamsiais plaukais ir krūtine, iš kurios gilumos, lyg iš burtų šaltinio, žodžiai sklisdavo vienas už kitą įdomesni. Jis labiau mėgo kaupiti savo vidaus pasaulyje. Jo namai, vaikai, žmona jam buvo šventykla. Čia negirdėdavo pragarisų mašinų ūžesio, nesijausdavo esąs automatas, nupirktas už pinigus eikvoti jėgas ir sveikatą. Vaikų klegesio, jų žaismo ir džiaugsmo aplinkoje, mielos Barbutės artumoj, jos linksmos nuotaikos ir gaivinančios dainos liūliuojamas Rimas jautė, kad jam dangus laimės nepašlykštėjo. Gilios jausmų ekstazės sukūstas, galvodavo: "O Dieve! Koks aš laimingas! Ir duonutės turū, ir sveikas esu, ir vaikučiai kaip svirplukai daužosi pakampėse, ir Barbutė greta manęs linksmina visus."

Savo širdies gilumoje jautė gilią padėką Aukščiausiam už Jo gausias gėrybes. Tylus, kartais graudus, sielos gelmių susikaupimas buvo jo malda, instinktyvus širdies kontaktas su Dievu. Be žodžių, be

simboliškų tarpininkų. Dėkingumas Dievui sklisdavo iš jo viso asmens. Rodos ir mintys, ir jausmai, ir akys, ir elgsena, ir švelni lėta kalba sklėdė jo sielos slaptinę turinį į dangų. Tokiais momentais jis jausdavosi lyg ne jis pats, lyg atitrūkęs nuo žemės, susijęs su kaž kokia nematoma, jam nesuprantama, būtimi.

Tyliais savaitgalio vakarais, kai vaikai miegodavo, Rimas ir Barbutė jausdavo vienas kito fizinį artumą. Jis, rankomis apkabindavo savo laimę, aistringai lūpas skandydavo jos pravertose lūputėse, ikišdavo pirštus į jos tamsius plaukus ir, akis įsmeigęs į jos užburtus sielos langelius, stengdavosi išvelgti, kas ten, jos sielos gilumoje, rusena. Nieko kita jis neradavo, kaip tik nedvejojamą atsakymą:

"Rimai, išdykėli, myliu tave. Tik tave vieną! Tik tau vienam aš gyvenu".

Džiaugsmo ir pasididžiavimo persunktas, žirgelis pulsavo pilnu gyvenimu.

Taip slinko mėnuo, kitas, trečias. Rimas dažnai nusidirdavo fabrike. Saulė už horizonto pasislėpus, jis nejučiomis imdavo snausti. Lovoj išsitūsus, snaudulys būdavo toks nenugalimas, kad jis ir nenoromis užmigdavo. Gyvybės kupina, aistros priltinkusi, visą dieną vyro nemašiusi ir jo pasiilgusi, jaunoji moteris eidavo į lovą su vilnimi apkabinti jį, atiduoti jam visą save ir plepioti tauškėti visą vakarą. Per dienele tiek daug įspūdių prisirinko. Deja, ilgai lauktas vyras atsukęs nugara, knarkia ir nejučia jaunos gyvybės pulso. Graudžiai ašarai nuriedėjus

per skruostus, sutramdžiusi susikaupusius jausmus, Barbutė taip pat užmigdavo. Nakties glūdimoje išnykdavo vieno nuovargis, kito nenumaryta aistra ir neišreikšti jausmai.

Pieno išvežiotojas, vardu Bruno, kas kart Barbutei meliiau šypsodavosi, mandagiai nusilenkdavo ir kai kada nepašlykštėdavo jai vieno kito komplimento. Ji prie jo pagyrimų priprato, bet, pati to neįsąjauca, ėmė būti su juo nuoširdesnė ir plespėdne. Drąsiau žvilgtėdėdama į akis. Kada jos susidurdavo, jo aštrus, aistra dvelkiantis žvilgsnis lyg tirpindavo. Ji jautė, kad to vyruko širdyje bręsta tai, kas ją gasdino, bet sykiu ir intrigavo. Jai buvo įdomu jausti savo moterišką galią, kuri ne tik vyro širdį karšta meile uždegė, bet ir kieno kito jausmus kutena. Jis jai atrodė skirtingesnis ir prašmatnesnis, negu jos vyras. Niekad šaltumo jam neįjautė ir savo meile neabejojo. Tačiau šio svetimo jauno žmogaus asmenyje ji matė daug ką įdomaus. Jis gražiai rengdavosi ir įdomiai šnekėdavo. Kelnės visuomet buvo suprosyotos. Judesiai dvelkė elegantiškumą. Akys spindėjo paslaptina jėga ir ją hipnotizuodavo. Balsas skambėjo tvirtai ir aiškiai. Pats vardas jai, lietuvaitei, buvo nepaprastas ir patraukiantis. Eidama iš bažnyčios, pora kartų matė jį. Aiškiai pastebėjo, jog jis ją seka. Kartą staiga pajuto, kad jis šalia jos.

— Labas rytas, — tarė jai. Jei nieko prieš neturėsi, aš norėčiau palydėti jus. Man kiek pakeliui.

— Prašau! — atsakė Barbutė.

— Oras labai gražus. Malonu pasivaikščioti su įdomia ponija.

— Kodėl toks komplimentas? — užklausė koketiškai ir dirstelėjo į akis.

— Čia ir yra mįslė, miela ponija, bet iš kitos pusės, gana skausminga.

Barbutė užsėdėgė smalsumu.

— Kas gi per skausmas slepia jus? Toks jaunas žmogus ir jau skausmų turite.

Bruno sulėtino žingsnius, pažūrėjo į ją ilgesio persunktomis akimis ir prabilo: — Ilga mano pasaka. Kiek suspėjau, bandysiu papasakoti. Prieš porą metų buvau vedęs. Abu mylėjome vienas kitą. Buvom neturtingi. Laimė visus trūkumus užpildydavo. Pavasaris žaliavo mūsų tarpe. Galvojome apie vaikučius, nuosavus namus ir romantišką senatvę su kupstu anūkių. Staiga žmona suseraga paralyžium. Didelė kancija išveja laimę iš namų. Ji kovoja su mirtimi ligoninėje, aš kankinuos namie. Jai akis užmerkus, mano sieloj paliko skausmas ir tuštuma. Skausmas užgijo, bet tuštuma liko.

Bruno giliai atsikvėpė, atsuko galvą Barbutės link ir tęsė:

— Tuštuma atsivėrė su visu baisumu, kada aš jus pirmą kartą pamačiau.

— Viešpatie, kuo gi aš kalta?

— Ne jūs kalta, tik mano likimas. Jūs lyg prisikėlusė iš mirusių mano žmona. Lyg du vandens lašai! Aš matau jus sapne, galvoju apie jus dieną, svajuoju jus matyt, būt šalia jūsų, bet jūs... jūs neprieinama.

Nespėjus Barbutėi atsikvėpti nuo netikėtumo, Bruno, ne sudie nepasakęs, nusisuko ir nužingsniavo į šoninę gatvę. Ji su

Buvęs prezidentas Trumanas susilaukė daug kritikos už populiarus generolo Douglas MacArthur atšaukimą iš Korėjos 1951 metais. Trumanas norėjo įrodyti, kad generolai turi klausyti žmonių išrinktos vyriausybės.

PAGERBIMAS BOLŠEVIKŲ IR NACIŲ NUŽUDYTOJŲ

Praėjo jau daug metų, kai bolševikai ir vok. naciai žiauriai terorizavo mūsų Tėvynę. Buvo daug sudėta aukų... Bolševikai dar ir dabar tebe-naikina mūsų tautą.

Tam prisiminti ir sukaupti daugiau jėgų ir ryžto kovai prieš lietuvių tautos naikintojus... Chicago politiniai kaliniai ruošia gegužės mėn. 11 d. 4 val. p. p. Jaunimo Centre. Kacetuose ir kalėjimuose žuvusiems pagerbti akademija.

Kalbės: prof. St. Yla ir prof. M. Mackevičius.

Meninę dalį atliks Pedagoginio Lituanistikos Instituto studentai.

Toje pačioje salėje bus ir kacetuose žuvusių žmonių naikinimo parodėlė.

Prieš akademiją, tuoj po pamaldų 11 val. 15 min., Jaunimo Centre, kviečiamas visų buvusių kalinių pasitarimas.

Ruošia Politiniai kaliniai ir jų artimieji

IŠ CHICAGOS IR APYLINKIŲ

CTA jau vėl planuoja kelti važmos kainas

Chicago Tranzito administracijos pirmininkas George DeMent nuvykęs į Springfieldą

KOSTAS BUTKUS

Tel. PR 8-2781

Metalo ir stiklo:

- TVOROS,
- STOGELIAI,
- DURYS,
- LANGAI,
- RYNOS,
- TURKLAI ir kit.

TERRA

Brangenybės, Laikrodžiai, Dovanos visoms progoms
3237 WEST 63rd ST., CHICAGO
Telef. 434-4660

"NAUJIENOS" KIEKVIENO DARBO ŽMOGAUS DRAUGAS IR BŪTULIS

Apraustas perkraustymas

Pigus ir sąžiningas patarnavimas. Naujaisi kraustymo įrankiai. Ilgų metų patyrimas.

JUOZAS NAUJOKAITIS

2022 W. 69 ST. CHICAGO, ILL. 60636. Tel. WA 5-9209

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

Licenzijuota lietuvių įmonė, registruota U. S. Department of Justice

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.

MARQUETTE GIFT PARCELS SERVICE

2608 W. 69th St., Chicago, Ill. 60629. — Tel. WA 5-2787
2501 W. 69th St., Chicago, Ill. 60629. — Tel. WA 5-2737
3333 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608. — Tel. 254-3320

DIDELIS PASIRINKIMAS medžiagų ir visų kitų Lietuvoje pagedaujanų prekių labai prieinamomis, žemesnėmis negu kitur kainomis. KREIPKITES į mūsų vienintelę Chicagoje lietuvių įstaigą, turinčią teisę SAVO VARDU siųsti siuntinius tiesiai iš Chicago į Lietuvą. Vedėjai: E. ir V. ŽUKAUSKAI

HELP WANTED — MALE-FEMALE
Reikia Darbininkų ir Darbininkių

1st NATIONAL BANK OF CHICAGO

has openings in their new cafeteria for:

- Pantry Servers
- Dish Machine Operators
- Food Runners
- Beverage counter attendants
- Food Preparation

No experience necessary, we will train. Full and part-time work available. Enjoy free on-duty meals, furnished uniforms. Good starting salaries. Pension plan. Liberal benefits. Monday thru Friday work week, no evenings. Apply 9 A. M. to 5 P. M.

STOUFFERS MANAGEMENT FOOD SYSTEMS 38 SOUTH DEARBORN

13th FLOOR ROOM 1379

An Equal Opportunity Employer

HELP WANTED — MALE-FEMALE
Reikia Darbininkų ir Darbininkių

HELP WANTED — MALE
Darbininkų Reikia

JANITOR EVENING HOURS!

Full time. — Steady Job. Modern Bldg. Should speak English & have own transportation. See or call Mrs. BAKULA UNITY SAVINGS ASSOC.

4242 N. HARLEM AVE., NORRIDGE
Tel. 456-0400

MACHINISTS, ENGINE LATHE OPERATORS

Milling Machine Operators. Experienced. Top pay. "Day shift". Company benefits. CARL G. WIKLANDER CO. 1111 So. Washnetaw.

- ◆ LYDYTOJAI
- ◆ PRITAIKYTOJAI
- ◆ MONTUOTOJAI

Ant tekimo ir gręžio staklių. Pirmai ir antrai pamainai. Pastovus darbas. Viršvalandžiai. Visokie kompanijos pagerinimai. Kreiptis pirmadieniais iki penktadienio nuo 8 ryto iki 3:30 val. p. p.

PAGE ENGINEERING LAWDALE, SANTA FE RAILWAY MCCOOK, ILL.

SLITTER OPERATORS — SHEAR OPERATORS — WAREHOUSE MEN — SHIPPING CLERKS Full time, 5 days plus overtime, full company benefits, experience helpful, highest wages. Apply in person or call Mr. Bohenek 766-8100. QUALITY STEEL 520 Thomas Dr. Bensenville, Ill.

DRILL PRESS & LATHE OPERATORS

Needed in small Northwest Side Manufacturing Plant. 45 Hours. 5 day week. Paid Holidays, Vacation, and Insurance. SWABY MFG. CO. 1820 No. MAJOR AVE. Phone 889-4200

YOUNG MEN

Factory production. Unskilled. Good pay. Company benefits. Elk Grove village area. 439-1300

BRICK LAYERS WANTED

6 days week. Apply HUNTING RIDGE SCHOOL ILLINOIS AVE., 1/2 mile West Quentin Rd. 358-0498

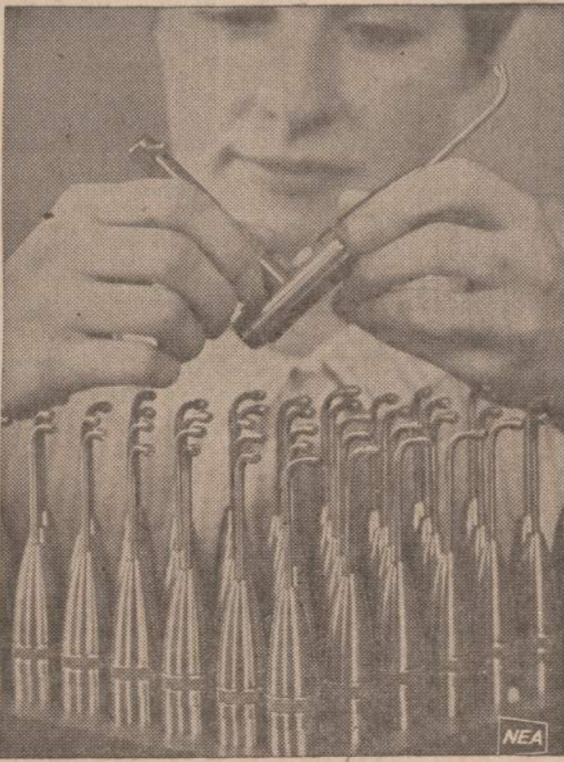
domisi šiais klausimais, kviečiami dalyvauti.

— Valerijonas Šimkus, vice-pirm. — K. Bružas, F. Sereiškas ir P. Šulas, sekr. — V. Baleišytė, išd. — K. Čepaitis, v. bos nariai Ed. Litvinas, J. Mackevičius ir K. Repšys. Revizijos komisijon išrinkti — Vac. Orvidienė, J. Žadeikis ir P. Žilys.

— "Epitafija Dievų Miške" — etiudas Stuthofo aukų atminimui prieš 25 metus, kurį išpildys Lit. Pedagog. Instituto studentai Liucijus Alenskas, Lydija Jadviršytė ir Algirdas Jasaitis per žuvusių akademiją gegužės 11 d. 4 val. p. p. Jaunimo Centre.

— Dariaus Girėno lituanistinės mokyklos Motinos dienos minėjimas įvyksta šį šeštadienį, 11 val. Gage Parko Field house pastate, 55th ir Western Ave. Programoje bus mokinių montažas motinai ir operos soštetės Alės Kalvaitytės-Velbasienės lietuviškų lopšinių pynė. Įėjimas visiems laisvas.

— "A Cabaret Party" — Šokis su programa gegužės 17 d., 8 val. vak., Vyčių salėje rengia 112-ta Vyčių kuopa. [Kviečia vyčius ir jų draugus. (Pr).

Technike Omark Industries fabriko tikrina įrankius, kurie bus vėžami į Vietnamą. Jie tačiau skirti taikingsiems tikslams — kariuomenės dantistams.

HELP WANTED — FEMALE
Reikia Darbininkių

Accounts Payable BOOKKEEPER

Able to handle large Volume of detail.

Company Benefits

5 DAY WEEK

Modern, air conditioned Pleasant Office

Call 528-8000

for appointment

GENERAL OFFICE — Experienced Must have High School education. Good typing; congenial surroundings. MULVIHILL BROS. MOTOR SERVICE INC. 1912 So. Jourdan Ct., Chicago, Ill. CA 6-7580

TYPIST

Loop office needs accurate typist. Full time. Good transportation.

Call Miss MERSKIN

922-1767

WANTED Acct's. Rec. and Payable Clerk-Typist General office — knowledge of Payroll.

Apply in person. ENGLEWOOD STOVE 7928 So. Ashland Ave.

REIKALINGOS PAGELBININKES indu plovėjos ir virėjos padėjėjos. Neringa Valgykla, 2632 W. 71st St. Tel. 776-1018

COOK FOR RECTORY

Live in.

6 priests. 6 day a week.

Call

FA 4-2626

SEWING MACHINE OPERATORS

Must be experienced. Paid vacation, insurance benefits, conv. to all trans.

JAMESON INC.

1006 So. MICHIGAN

RELIABLE WOMAN WANTED

2 day week. Tuesday and Friday. Excellent transportation.

6700 NORTH

RO 3-6462

CLERK - TYPIST

General office. Some bookkeeping helpful. 5 day week. Good starting salary. Pleasant aircond. office. Liberal fringe benefits.

Call Mr. FAROUKI INLAND BED CO. 2900 W. 36th ST. 376-5500

DICTAPHONE — TYPIST

Telex Hearing Aids.

30 NORTH MICHIGAN

Call

ST 2-0025

BUSINESS CHANCES

Biznio Progros

GROCERY STORE

With Furnished Four Room Apartment In Rear.

Near Schools, Churches; Owner Retiring.

A Bargain At \$3,000.

Phone 664-4309

REAL ESTATE

REAL ESTATE FOR SALE

Namai, Žemė — Pardavinimui

REAL ESTATE FOR SALE

Namai, Žemė — Pardavinimui

PASKOLOS, PERKANT NAMUS, DAROMOS ILGIEMS TERMINAMS IR ZEMAIS NUOSIMCIAIS MENESINIAIS ISSIMOKEJIMAMS

DEL VISŲ INFORMACIJŲ, KREIPKITES Į

MUTUAL FEDERAL SAVINGS

PETRAS KAZANAUSKAS, prezidentas

2212 W. Cermak Road Chicago, Ill. Virginia 7-7747

PLATUS PASIRINKIMAS NAMŲ PIRKIMUI

BUTŲ NUOMAVIMUI — NOTARIATAS — VERTIMAI

DRAUDIMO AGENTORA PATARNAUJA VISAIŠ DRAUDIMO REIKALAIŠ

J. BACEVIČIUS — BELL REALTY

INCOME TAX SERVICE

6455 So. Kedzie Ave. — PProspect 8-2233

• NAMŲ IR BIZNIŲ PIRKIMAS - PARDAVIMAS • NOTARIATAS

• PATVIRTINTI VERTIMAI • IMIGRACIJOS POPIERIAI

• PAJAMŲ MOKESČIAI — INCOME TAX.

LEONAS REAL ESTATE

2735 WEST 71st STREET TEL. 925-6015

PARDUODAMI 2 dviejų aukštų, 10 metų senumo su mūriniiais garažais, gazo šiluma, namai Marquette ir Gage Parko vietovėse.

J. BACEVIČIUS - BELL REALTY

6455 So. KEDZIE AVENUE TEL. PR 8-2233

HOME INSURANCE

Call: Frank Zapolis

3208 1/2 W. 95th St.

GA 4-8654

State Farm Fire and Casualty Company

K. ERINGIS

CALIFORNIA SUPER SERVICE

Taisomi auto motorai, stabdžiai, tune-ups ir t. t.

4824 So. CALIFORNIA AVE.

CHICAGO, ILL. TEL. VI 7-9327

DAŽYMAS

Pigiai dažau kambarius, valau kilimus ir baldus

L. RUDIS Tel. CL 4-1050

LEO'S SINCLAIR SERVICE

Leonas Franckus, Sav.

Stabdžiai, sankabos, transmisijos (Standartinės ir Automatinės) ir motorų remontas. — Towing.

5759 So. WESTERN AVE.

Tel.: PR 8-9533

APDRAUDŲ AGENTORA:

namų, automobilių gyvybės, sveikatos ir biznio.

Patogios išsimokėjimo sąlygos.

J. BACEVIČIUS

6455 So. Kedzie Ave. PR 8-2233

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

IR KITUS KRAŠTUS

P. NEDZINSKAS, 4065 Archer,

Chicago, Ill. 60632. Tel. YA 7-5980

A. & L. INSURANCE & REALTY

A. LAURAITIS

INCOME TAX

4645 So. ASHLAND AVE.

LA 3-8775

(Currency Exchange Įstaigoj)

Pigūs automobilių draudimai.

A. TVERAS

LAIKRODŽIAI IR BRANGENYBES

Pardavimas ir Taisymas

2646 WEST 69th STREET

Tel.: REpublic 7-1941

AMERICAN TRAVEL SERVICE

WALTER RASK, prezidentas

9727 So. WESTERN AVE.,

Chicago, Ill. 60643. Tel. 238-9787

Pardavinėjame lėktuvų, laivų, traukinių bilietus ir paruošiamė kelionių dokumentus į visus pasaulio kraštus. Pildome aplikacijas tiems, kurie atelanciais metais norėtų porą mėnesių praleisti Lietuvoje pas gimines.

SKAITYK "NAUJIENAS" - JOS TEIKIA GERIAUSIAS, TEISINGIAUSIAS ŽINIAS

Šimkus Real Estate

NOTARY, INCOME TAX SERVICE

4259 So. MAPLEWOOD AVENUE

Tel. CL 4-7450

Gretas ir tvarkingas visokiųjų nuosavybės pirkimas - pardavimas. Be to šioje kontoroje daromi ir lūdijami vertimai, užpildomi pilietybės prašymai, income tax ir įvairūs kitoki blaikai. Darbo val.: Kasdien 9-3 ir 5-8.

2 PO 4 MŪR., rūšys, garažas. Atskira šiluma. Brighton Parke, \$22,000.

MAISTO KRAUTUVĖ su namų Brighton Parke.

8 KAMB. mūr. bungalow ir 2 po 4, medinis ant platus loto Gage Parke. \$39,900.

ŠIMAITIS REALTY

INCOME TAX SERVICE

2737 W. 43rd STREET

Tel. CL 4-2390

NORVILA

REAL ESTATE AND BUILDERS

2658 WEST 59th STREET

PProspect 8-5454

PERKAME, PARDUODAME, MAI-NOME įvairaus dydžio namus visur.

Parūpiname paskolą, visokeriopą apdraudą, veikia notariatas.

LAIŠKAS JUMS

LOTAS 30 PĖDU Marquette Parke. GRAŽUS 2 BUTŲ namas Marquette Parke. Naujas centralinis šildymas. Garažas. Tik \$19,500.

8 KAMB. MŪRAS, 2 vonios, 2 auto mūro garažas. Tuoj galite užimti. Prie mūso. \$24,800.

6 KAMB. 15 METŲ MŪRAS, 2 vonios, 2 auto mūro garažas. Apie 71 Mozart. \$24,900.

3 BUTŲ MŪRAS. Svarus, prižiūrėtas. Gazu šildymas. Platus lotas, garažas. Arti ofiso. \$28,500.

4 BUTŲ LIUKSUS mūras. Modernios vonios, kabinetų virtuvės, gazu šildymas. Irenagas beismontas. 50 pėdu lotas. 2 auto garažas. \$35,900.

12 BUTŲ, 2 aukštų mūras. Prižiūrėtas. Apie \$14,000 pajamų. Garažas. Marquette Parke. \$80,000.

Valdis Real Estate

2458 W. 69th St. Tel. RE 7-7200

BUILDERS AND CONTRACTORS

Namų Statyba ir Remontas

HEATING CONTRACTOR

Įrengiu naujus ir perstatau senus visų rūšių namo apšildymo pečius ir air-conditioning į naujus ir senus namus. Įrengiu vandens boilerius ir stogu rinas (gutters). Darbas atliekamas greit, sąžiningai ir garantuotai. Apskaičiavimai nemokamai. Turiu leidimus dirbti mieste ir užmiesčiuose.

Domas Žukauskas

HEATING & SHEET METAL

4444 So. Western Ave.,

CHICAGO, ILL. 60609

Tel.: VI 7-3447

A. ABALL ROOFING

Įkurta prieš 50 metų

VISOKIUS STOGUS, rinas ir nutekamuosius vamzdžius sutaisome arba naujus dedame.

KAMINUS ĮSIVALOME ir pataisome. Nudžiome namus iš lauko ir atliekame "tuckpointing" darbus. Esame apdrausti, visas darbas garantuotas.

S k a m b i n k i t

LA 1-6047 arba RO 2-8778

Įrašinavimas veitui, kreipkitės bet kada.

PIRKITE JAV TAUPYMO BONUS